

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Научно становище за рисковете върху здравето на растенията, предизвикани от *Phytophthora fragariae* Hickman var. *fragariae* на територията на ЕС, с идентифициране и оценка на възможностите за намаляване на риска.

Scientific Opinion on the risks to plant health posed by *Phytophthora fragariae* Hickman var. *fragariae* in the EU territory, with the identification and evaluation of risk reduction options.

Резюме:

По искане от Европейската комисия (ЕК), Панелът по здраве на растенията на EFSA изготви научно становище относно риска от вредителя *Phytophthora fragariae* Hickman var. *fragariae* на територията на Европейския съюз (ЕС) и идентифицира възможностите за намаляването му, както извърши и оценка на ефективността на мерките за намаляване на риска, породен от вредния организъм. По-специално, от Панела беше поискано да даде становище относно ефективността на действащите изисквания в ЕС срещу този организъм, които са предвидени в Директива 2000/29/ЕО на Съвета, и намаляването на риска от въвеждане и разпространението му територията на ЕС.

След разглеждане на материалите по искането от страна на ЕК, Панелът стига до следните изводи:

1. По отношение на оценката на риска за здравето на растенията от *Phytophthora fragariae* Hickman var. *fragariae* на територията на ЕС, Панелът заключава, че широко разпространеното отглеждане на ягоди може за разшири зоната на разпространение, в цялата територия на ЕС. *Phytophthora fragariae* е установена в повечето държави от ЕС, с изключение на южните средиземноморски региони и докато в някои страни патогена е контролиран успешно, то в други е налице заплахата от продължаващо разпространение, както чрез размножителния материал, така и с човешката дейност.

2. По отношение на навлизането на *Phytophthora fragariae* на територията на ЕС, Панелът заключава, че от една страна основния път за навлизане е чрез ягодови растения, предназначени за засаждане (включително тъканни култури), "охладени" растения (млади растения след съхранение в хладилни камери), предимно от държави извън ЕС, а от друга страна се докладва, че търговията с растителен размножителен материал със страни извън ЕС е на много ниско ниво. Несигурността при тези заключения е висока поради липсата

на информацията относно търговията, качеството и честотата на данните от проверките във всички държави членки.

3. По отношение на мястото на установяване на патогена, Панелът отбелязва, че ягодите се отглеждат в целия ЕС. Малък брой диви видове ягоди се намират в ЕС, но е малко вероятно те да играят важна роля в по-нататъшното разпространение на патогена в рамките на ЕС. Необходимо е да се отбележи, че климатът в по-голямата част от държавите членки е подходящ за нормалното и безпроблемно развитие на *Phytophthora fragariae*, като най-подходящите климатични условия са в западната част на Северна Европа с умерен и океански климат, и не толкова подходящи в южните средиземноморски райони, където високите температури на почвата инхибират развитието на болестта.

4. По отношение на степента на въздействие на патогена, Панелът заключи, че са налице икономически негативни ефекти върху фермата, които могат да бъдат разделени на загуби от унищожени ягоди растения и намаляване на добива, както и увеличаване на разходите за контрол на патогена. На този етап обаче, обемът на разходите за контрол на заболяването не са налични. Необходимо е да се отбележи, че фунгицидните третираня са само частично ефективни и не могат да ограничат разпространението на заболяването при липса на адекватни фитосанитарни мерки. Важно условие при производството на ягодовия разсад е и прилагането на схеми за сертифициране, което осигурява здрав посадъчен материал за производителите на плодове. Освен това, по-кратките цикли в отглеждането на ягодите (един до два сезона), допринасят за намаляване на разпространението на болестта. Становището на Панела по отношение въздействието върху околната среда от *Phytophthora fragariae*, е че има малко значение, в рамките на настоящия регулаторен режим, в сравнение с други вредители по ягодата. Съгласно този режим и с практиките за управление на вредителите, равнището на заболяването остава управляемо.

5. По отношение на възможностите за намаляване на риска, Панелът оценява фитосанитарните мерки, формулирани в Директива 2000/29/ЕО на Съвета и определя допълнителни опции за намаляване на риска, където това е уместно. Панелът заключава, че специалните изисквания за въвеждане на ягодови растения за засаждане, определени от Директива 2000/29/ЕО, приложение IV, част А, раздел I (19.2) и за движението на ягодови растения в рамките на ЕС, определени от 2000/29/ЕО, приложение IV, част А, раздел II (12), не са достатъчно ефективни за предотвратяване на въвеждането и разпространението в ЕС на *Phytophthora fragariae*. Панелът счита, че при сегашното ниво на търговия в ЕС, премахването на *Phytophthora fragariae* от приложение II част А раздел II на Директива 2000/29/ЕО ще има незначителен ефект върху риска от въвеждане и разпространение в рамките на ЕС.

Направена е и оценка на ефективността на мерките, които биха могли допълнително да намалят риска от въвеждане и разпространение. Счита се че нито една от

опциите за намаляване на риска ще има висока ефективност срещу риска от въвеждане. Що се отнася до въвеждането в нови територии на патогена, двете най-важни опции за намаляване на риска са инспекции и наблюдение. Ефективното изпълнение на тези две опции може да предотврати навлизането на *Phytophthora fragariae* на нови територии.

Използван източник: <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/3539.pdf>

30.01.2014 г.

А. Величков